

BÁNYAJÁRÁS

(Részletek „Az ékesszólásról”
munkacímű mű fejezetéből)

Ha nem kellene folyton selejtezni,
meglehetne még a kartonom,
a József Attila Megyei Könyvtári,
de ugyan miért lenne meg,
ha én sem őrzöm olvasójegyem.

Alacsony fűtés, ferde aljú,
alig szellőző vágatban a hőség,
számos gép zajának háttérével
a féltérden működtetett
„sűrített levegős fejtőkalapács”.

(A múltba nézek.
A jelenből nem látok szinte semmit.
A múlt is homályos,
onnan is a múltba néztem.
Vakon élek.)

Egy péntek délutáni műszak
vagy túlórázás után nem várt meg
a vállalati busz, és mire bevergődtem
Tatabányára, már nem értem el
az aznapi utolsó vonatot.

A hatodik hétvégén, egy kitépelt lapon
alkalmi verset hagytam üzenetül
tanár-pártfogómnak — abban az időben
nem volt még rögzült szokásom
telefonon egyeztetni látogatásaim.

„Él, mert itt járt.
Jó jel: hord magánál füzetet.
1986-ban,
halottak napján keresett
Ny. Atilla szénbányai csillás”

(Mindenszentek volt, és a „munkakönyvemben”
olvasható „sz.b.cs.” rövidítés
helyes feloldása: „szállító bányacsillás”,
mint fölfedeztem húszegynéhány év után,
már a neten; a többi stimmel.)

Hamar megértettem, hogy a bányamérnök,
az aknász és a vájár mind főnöke a csillásnak;
fronton, ahol a csapatok „harcolnak”,
és hátorszáiban egyaránt beosztottja vagyok
szinte mindenkinek, mint ifjú, kopasz közlegény.

A vájár pedig szakma, és akinek papírja van róla —
egyszer a vizsgán valaki semmire sem tudott felelni,
aki amúgy a fronton emberül megállta a helyét,
így mesélték, míg végül meg nem kérdezték tőle:
„Hát tud sórolni?” Azt mindenki tudott, még én is.

Ugye a baltához közöm van,
hurokban lóg az övemről,
ha karom ereje elhagy is,
ugye nem állhat úgy a kezemben,
mint aki sohasem sórolt?

Eleinte annyit ettem, mint szoktam,
reggelire mondjuk egy kifli mackósajttal,
viszont jóval többet aludtam,
ahogy munkából visszaértem a szállóra,
nemegyszer rögtön el-.

69

Egy ízben lent jókora darab szalonnával
kínáltak meg. Aznap friss voltam délután is,
nyilvánvaló volt, hogy a kalória hiányzott
— azután dupla, zsíros reggeli,
és naponta kétszer meleg étel.

Kettőnket adtak a vájár keze alá,
Homolának hívták, mint a „baltafejű fiút”,
elvégeztük, ami feladatot kaptunk,
aztán hátrahagyva munka-helyünket,
rejtekkúton indultunk kifelé.

Nagyot kerülve, szűk vágatokon át
és a végén néhány emeletnyi lépcsőfélén
jutunk el a kas túloldalára,
ott bujkálunk, mintha partizánok,
s egy rakomány mellé gyorsan mi is beszállunk.

Már az öltöző felé mentünk egy folyosón, sikerült,
kint voltunk, amikor egy ajtón kilépve elénk torpant
az aknászunk. „Hát maguk hogy kerülnek ide?” —
kérdzte elkerekedett szemmel Homolára nézve.
„Elég vót!” — felelt meg ő, és aznapra nem kaptunk bért.

Úgy képzeltem, hogy Tatabányán
sok öreg bányászt látok majd,
de mintha eggyel se találkoztam volna,
és arra jutottam, hogy jó eséllyel
mind meghalnak hamarabb.